

מ"ת 57940/03/15 - יהודה סבג נגד מדינת ישראל, פרקליטות מחוז ירושלים - עו"ד ב' ליבסקינד

בית משפט השלום בירושלים

מ"ת 57940-03-15 מדינת ישראל נ' סבג(עציר)
תיק חיצוני: 119258/2015

בפני	כבוד השופט ד"ר אוהד גורדון
המבקש	יהודה סבג על-ידי עו"ד מ' איוס
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל פרקליטות מחוז ירושלים - עו"ד ב' ליבסקינד

החלטה

בפני בקשה לעיון חוזר

רקע וטיעוני הצדדים

1. כתב האישום נגד המבקש הוגש ביום 27.3.15. העבירות המיוחסות לו הן הדחת קטין לסמים מסוכנים והחזקת סמים שלא לצריכה עצמית. המדובר, בתמצית וכפי הנטען, באירוע בו מסר המבקש לקטין 14.2 גרם קוקאין, מחולק ל-21 מנות נפרדות, והורה לו לקחתו לאולם חתונות. ברכב בו נעצר המבקש נמצא סם מאותו סוג, במשקל של 0.6 גרם.
2. בהחלטה מיום 30.3.15, בהסכמת הצדדים, קבעתי קיומן של ראיות לכאורה. בהחלטה הודגשו הנתונים המקשים על שחרור המבקש ממעצר ואשר יסקרו בהמשך. עם זאת, נוכח טענות בדבר מצבו המשפחתי של המבקש והעדר הרשעות קודמות בתחום הסמים, וצורך בהערכת מסוכנותו ביתר העמקה, הופנה המבקש לשירות המבחן.
3. ביום 26.4.15, לאחר קבלת התסקיר ביום 22.4.15 (להלן "התסקיר הראשון") התקבלה הבקשה. בהחלטה נדונו טענות ראייתיות של ההגנה, ונדחו. צוין כי לצד העילה הסטטוטורית, המסוכנות הנשקפת מן המבקש היא בעצמה ניכרת וזאת נוכח אינדיקציות מחומר החקירה שפורטו שם (כגון אמירת הקטין כי הוא מפחד מן המבקש), עברו הפלילי של המבקש הכולל ריבוי הרשעות במגוון עבירות מאז שנות התשעים ועד לשנת 2009, בהן עבירות אלימות, שוד, רכוש, בריחה ממשמורת חוקית, הפרת הוראה חוקית ועוד, וריצוי מספר תקופות מאסר. נסקרו ממצאי שירות המבחן בתסקיר הראשון, אשר לא המליץ לשחרר את המבקש ממעצר. לפיהם, למבקש דפוסי חשיבה עברייניים וכוחניים תוך נטייה לאימפולסיביות. שירות המבחן הביע ספק האם המבקש יוכל לעמוד בתנאים מגבילים לאורך זמן, והציג הערכת סיכון משמעותי הנשקף מן המבקש.

יש לציין כי במסגרת זו שלל שירות המבחן את חלופת המעצר שהוצעה, בבית אחותו של המבקש, תוך שהתרשם כי המפקחים שהוצעו (האחות ובעלה) לא יוכלו להציב גבולות למבקש, אינם בוחנים את מצבו באופן אובייקטיבי וענייני ומתקשים לזהות את הסיכון הנשקף ממנו. לאמירות בנושא זה אפנה לעמ' 3, פסקה שניה סיפא לתסקיר הראשון.

4. ביום 23.7.15 הוגשה בקשה לעיון חוזר, בה הועלו טענות ראייתיות בעקבות ישיבת ההוכחות הראשונה בהליך העיקרי. בקשה זו נדונה בידי מותב אחר (כב' השופט הרבסט). ביום 28.7.15 התקיים דיון בבקשה, במהלכו חזר בו המבקש מן הבקשה (עמ' 17 ש' 29).

5. ביום 8.9.15 הוגשה בקשה נוספת לעיון חוזר, בה נטען לחלוף הזמן וכן לשינויים שחלו בראיות. ביום 16.9.15 קבע כב' השופט הרבסט כי הטענות לשינוי בראיות יתבהרו בהליך העיקרי, וכי המועד הקבוע להמשכו של הליך זה (11.11.15) הינו מועד קרוב. השופט הרבסט מצא להפנות את המבקש שוב לשירות המבחן, וזאת מטעמי יעול ובטרם תתבררנה השאלות הראייתיות.

6. לאחר דחיה לבקשת שירות המבחן, הוגש ביום 21.10.15 תסקיר נוסף (להלן "התסקיר השני"). שירות המבחן עמד על תסכולו של המבקש מהימשכות המעצר וכי ביטא דאגה לילדיו. עוד הציג רצון להשתלב בטיפול בכעסים וטען שהחל בשיקום טרם מעצרו הנוכחי. שירות המבחן עמד שוב על עברו הפלילי של המבקש והיותו בעל דפוסי התנהגות עברייניים מופנמים, ועל עונשי מאסר שריצה שלא גרמו לשינוי באורחות חייו. מנגד, צוינה הימשכות תקופת המעצר והיותה מעצר ראשון בשל עבירה מתחום הסמים. הערכת שירות המבחן היא כי נשקף סיכון גבוה מן המבקש לביצוע עבירות ככלל, וסיכון בינוני לביצוע עבירות סמים. עוד הוערך כי חלופת מעצר אנושית לא תוכל להפחית, כיום את הסיכון הנשקף מן המבקש (עמ' 3 לתסקיר). לאחר בחינת החלופות שהוצעו, ותוך ראיית המעצר כגורם שעשוי להרתיע את המבקש, המליץ שירות המבחן על מעצרו של המבקש בפיקוח אלקטרוני, בבית אחותו באשקלון, וכן על פיקוח מעצרים.

7. בהחלטה מיום 27.10.15 קבע כב' השופט הרבסט, כי בטרם הכרעה בבקשה יש צורך בהבהרת התמונה הראייתית, דבר שיתרחש בדיון הקבוע בהליך העיקרי והורה לב"כ המבקש לעדכןו לאחר דיון זה. ביום 28.10.15 הגיש המבקש בקשה לקביעת דיון דחוף, בציינו את הימשכות הטיפול בבקשה וכי כב' השופט הרבסט עדכנו שיומנו אינו מאפשר קביעת דיון לפני מועד ההוכחות. לכן ביקש קביעת דיון דחוף, בפניי. לאחר שהבקשה הועברה לטיפול קבעתי דיון להיום.

8. בדיון עצמו הבהיר ב"כ המבקש כי הוא אינו מעלה עוד טענות ראייתיות, וטעונו עוסק אך בחלוף הזמן. הוא ביקש לאמץ את המלצות התסקיר, בציינו את הימשכות המעצר המהווה גורם מרתיע עבור המבקש. הועלו טענות לפיהן המבקש מעוניין בשינוי במהלך חייו תוך הדגשת נכונותו להשתתף בטיפול כמצוין בתסקיר שירות המבחן, וכי לא נשקפת סכנה לשיבוש ההליך היות שעד התביעה מצוי במוסד סגור והיות שהחלופה המוצעת היא מחוץ לירושלים. נטען עוד כי המבקש אינו משתמש בסמים ולכן אין סכנה להישנות עבירות מתחום זה, וכי ההליך העיקרי לא יסתיים בישיבת ההוכחות הקבועה ליום 11.11.15. עוד נטען כי הימשכות המעצר משפיעה לשלילה על בני משפחתו של המבקש, כאשר לעניין זה הוזכר מכתב של מחנך בית ספר, אך בסוף הדיון ויתר הסנגור על הצגתו בפני.

9. המשיבה ביקשה לדחות את הבקשה. הודגשה מסוכנות המבקש וצוין כי ההליך מצוי לאחר שמיעת אחד משני עדי התביעה המרכזיים, כאשר העד השני לא נשמע בישיבה הקודמת למרות שהתניב וזאת נוכח הימשכות אותה ישיבה, וכאשר גרסת המבקש היא כי קיבל סמים מהקטין. עוד נטען שהעבירה אינה

מתאימה לפיקוח אלקטרוני, וכי ביוני הורשע המבקש בעבירה נוספת אליה אדרש בהמשך.

דין והכרעה

10. אינני יכול לקבל את הבקשה. זו נסמכת, כאמור, בעיקר על חלוף הזמן והשלכותיו עבור המבקש ובני משפחתו. אין להקל ראש בהימשכותו של מעצר משך מספר חודשים, וברי שעם ההימשכות הולכת נקודת האיזון ומשתנה, תוך מתן משקל יתר לזכותו של המבקש לחירות.

11. ועם זאת, השיקולים מנגד הם ניכרים ודומה כי עם חלוף הזמן לא נחלש עילות המעצר באופן משמעותי. המבקש, כפי שהוזכר לעיל, אינו מי ששוהה מאחורי סורג ובריוח בפעם הראשונה. בעברו עשייה עבריינית הנמשכת זה מספר עשורים, בתחומים שונים של הדין הפלילי. הוא ריצה מאסרים, לרבות תקופה של 16 חודשי מאסר שנגזרה עליו ביוני 2012. התמונה המצטיירת היא של מי שאימץ את העבריינות כאורח חיים, למרות המחירים הנגבים ממנו כולל שלילת חירותו. על רקע זה, קשה לקבל כי חודשי המעצר בהליך הנוכחי בפני עצמם מספקים השפעה הרתעתית בעלת עצמה על המבקש, שדי בה כדי לבסס שינוי בעצמתן של עילות המעצר.

12. הדבר עולה גם מתסקירו הנוכחי של שירות המבחן, בו נותרה הערכת המסוכנות לביצוע עבירות גבוהה, והערכה של סיכון בינוני לביצוע עבירות סמים. אחת ממטרותיו של הליך המעצר היא להתמודד עם הסכנה לציבור, ובמקרה דנן קיים סיכון של ממש כי שחרורו של המבקש ממעצר (ולחלופין - מעצרו בפיקוח אלקטרוני כפי שאציג בהמשך) יוביל להישנות עבירות.

13. לצד המסוכנות, הרי שבהחלטתי מיום 26.4.15 עמדתי גם על עילה שעיקרה בחשש לפגיעה בהליך. זאת, בשים לב להרשעותיו של המבקש בעבירות של הפרת הוראה חוקית ובריחה ממשמורת, ולנתונים שצוינו לעיל לעניין המתלונן-הקטין.

עילה זו התחזקה משך הזמן שחלף. זאת, נוכח הרשעתו של המבקש בת.פ. 51161-10-13, בעבירות של ניסיון הפרת הוראה חוקית, זיוף בנסיבות מחמירות והתחזות. המדובר בניסיון של המבקש, לאחר שבית המשפט העליון דחה בקשה שלו לעיכוב ביצועו של עונש מאסר שנגזר עליו בהליך אחר על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים, והורה לו להתייצב לריצוי המאסר, לצאת מן הארץ לקיים באמצעות דרכון מזויף שרכש. המבקש נתפס בידי המשטרה בעודו ישוב במטוס ומחכה להמראה.

המדובר בעבירה אשר מעצימה, לשיטתי, את עילת המעצר הנדונה. זאת, הן בשל טיבה ואופן ביצועה, והן משום שהמבקש חשוף לסיכון עונשי של ממש: הוא ממתין לגזירת דינו באותו הליך, כשהסיעון לעונש קבוע - כך נמסר בידי ב"כ המשיבה - ליום 17.11.15. זאת, בנוסף להליך הנוכחי שאף בו, אם יורשע, הוא צפוי לעונש. כל אלה מגבירים את הקושי הקיים ממילא, לתת במבקש את האמון הדרוש לצורך שחרורו ממעצר ולחלופין מעצרו בפיקוח אלקטרוני.

14. על רקע עצמתן של עילות המעצר, לא ניתן לאמץ את המלצת שירות המבחן. זאת, משני היבטים:

תחילה, שירות המבחן עצמו עמד על כך שפיקוח אנושי אינו מתאים להתמודדות עם הסיכון הנשקף מן המבקש. בתסקיר הראשון שלל את בית אחרתו של המבקש, בין היתר בהתייחס לאחות ולבעלה כמי שלא יוכלו להציב למבקש גבולות ואינם מפנימים את הסיכון הנשקף ממנו.

עם כל ההערכה לשירות המבחן לא מצאתי בתסקיר הנוכחי נימוק משכנע שמאפשר, כיום ומשלא חל כל שינוי למעט הימשכות המעצר, להסתמך על האחות להתמודדות עם אותם חששות. לא הוסבר בתסקיר כיצד נפתרו

קשיי האחות להגביל את צעדיו של המבקש. שירות המבחן ביקש כי אבחן את בעלה של האחות כמפקח נוסף אם זה יתייצב לדיון, אך הבעל לא התייצב. אמו של המבקש, שהוזכרה בתסקיר כאפשרות למפקחת שתגבה את האחות בביתה של האחרונה באשקלון, מתגוררת בירושלים וכאמור לא הומלצה כמפקחת עיקרית.

על רקע כל אלה, ובשים לב לעצמתן של עילות המעצר, איני סבור כי ניתן לאמץ את ההצעה להעביר את המבקש לבית האחות, ולהטיל על האחרונה את משימת הפיקוח האנושי.

15. סוגיה נוספת, בשים לב לאמירת שירות המבחן לפיה לא די בפיקוח אנושי, נוגעת לפיקוח האלקטרוני.

כידוע, לאחרונה נכנס לתוקף חוק פיקוח אלקטרוני על עצור ועל אסיר משוחרר על-תנאי (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2014 (להלן: "חוק הפיקוח"). בכך שונה סטטוס הפיקוח האלקטרוני, שבעבר היווה אחד מתנאי השחרור בערובה, ל"מעצר בפיקוח אלקטרוני". הדבר, כך נקבע בפסיקה, משקף שינוי שאינו אך טרמינולוגי אלא גם תפיסתי (בש"פ 4658/11 **פישר נ' מדינת ישראל** (9.7.15)).

ועם זאת, לא מדובר בכלי שאפקטיביות הפיקוח שלו שקולה למעצר מאחורי סורג ובריח. נראה, כי השינוי בתפיסה המשפטית אינו מבטא שינוי טכנולוגי, כך שאפשרויות הפיקוח של הכלי הטכנולוגי, לרבות מגבלותיו, נותרו בעינן כפי שהיו לפני חקיקת חוק הפיקוח (בש"פ 5825/15 **מדינת ישראל נ' פלוני**, פס" 12 (10.8.15)).

16. הפסיקה שקדמה לחוק הפיקוח עמדה על מגבלותיה של טכנולוגיית הפיקוח האלקטרוני לשמירה על מטרות המעצר. כך סוכם הנושא:

"ראשית, תחילת המשוחרר בערובה -המפוקח בביתו איננה יכולה לסייע, מקום שם המפוקח עלול להמשיך במעשיו הרעים בד' אמותיו, דוגמת זיפן, סוחר סמים, עברייני מחשב, עברייני מין במשפחה וכיוצא באלה.

שנית, אזיק אלקטרוני, בניגוד למפקח אנושי, איננו יכול להפעיל את השפעתו על מפוקח כדי למנוע את יציאתו מן התחום המוגדר.

שלישית, משעוזב המפוקח את התחום המוגדר, האזיק האלקטרוני - במתכונת הטכנולוגית הקיימת, איננו יכול למסור מידע אודות מקום הימצאו של המפוקח. מכאן, שנאשם שמסוכנותו גבוהה, אשר אינו ירא את החוק ואת מערכת האכיפה ולא ניתן ליתן בו אמון- אין כמעט כלתו עלת באיזוקו האלקטרוני, כחלופה למעצרו.

רביעית, המערכת מצויה עדיין בשלב "הרצה" והניסיון בשימוש בהעדיין אינו רבדיו, כך שקיימים ספקות באשר לאמינותה הטכנולוגית. הכוונה איננה לחשש מנטרול פעולתו של האזיק האלקטרוני בידי המפוקח באופן של איתריע על עזיבת המפוקח את תחום הפיקוח, כי אם בהתרעות יתר- של ריבוי התרעות, שמקור חלקן הוא בתקלות טכניות, או בהפרות שניתן להגדירן כזוטי דברים. ריבוי התרעות מביא, מטבע הדברים, לאכיפת-חסר (פגמים-לכאורה אלה נתונים, כמובן, לשיפור מתמיד עם השבחת הטכנולוגיות הרלבנטיות וצבירת הניסיון בשימוש בהן).

חמישית, במצב הקיים (מבחינת משאבים, ניהול, וחקיקה כאחד), רב המרחק מקבלת התרעה על הפסקת שידור, עבור בבדיקה כי המפוקח עזב את התחום המוגדר לו לשהייה, ועד לחזרתו למעצר מחמת הפרת תנאי השחרור. היעילות הטכנולוגית של הפיקוח האלקטרוני איננה מיתרגמת איפוא כיום בהכרח למערכת שהיא מיידית ואפקטיבית לגמרי מבחינה חברתית ובעלת יכולת הרתעה מספקת" (בש"פ 7206/10 **מדינת ישראל נ' אגרונוב** (24.10.10)). ראו גם בש"פ 82/15 **מדינת ישראל נ' מדקר** (6.1.15); בש"פ 9854/06 **עאטיאס נ' מדינת ישראל** (13.12.06); בש"פ 6466/09 **גוצן נ' מדינת ישראל** (23.8.09); בש"פ 5772/10 **קם נ' מדינת ישראל** (9.8.10)).

עמוד 4

על רקע זה, ראתה הפסיקה בפיקוח האלקטרוני אמצעי שכווח "מוגבל" (שם) והסתייגה משימוש בו לנאשמים שמסוכנותם גבוהה, למי שלא ניתן לתת בו אמון או בהעדר פיקוח מקביל בידי מפקחים בשר ודם.

17. חלק מהותי מהסתייגויות אלה עודנו רלבנטי גם לאחר חקיקת חוק הפיקוח. זאת, משום שכמצוין לעיל נראה כי טכנולוגיית הפיקוח לא השתנתה במהותה ושגם כיום, כבעבר, עיקרה במכשור המתריע על יציאה מטווח פיקוח מוגדר.

על רקע זה פורש בהצעת החוק שהובילה לחקיקת חוק הפיקוח, כי תנאי לשימוש בפיקוח האלקטרוני הוא כי "בית המשפט שוכנע כי די באמצעי הפיקוח כדי להבטיח הגנה מספקת על הציבור מפני מסוכנותו של העצור". זאת, תוך הבהרה שעל בית המשפט לבחון "את מכלול השיקולים הנוגעים לעניין" לרבות הסיכון שהנאשם יפר את תכנית הפיקוח וישוב לסכן את הציבור (הצעת חוק פיקוח אלקטרוני על עצור ועל אסיר משוחרר על-תנאי (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014, ה"ח 835 296, בעמ' 298-299). בהתאמה, סייגו מעצבי חוק הפיקוח את האפשרות להיסמך על הפיקוח האלקטרוני בסייגים המבדלים אותו ממעצר מאחורי סורג ובריא. בכלל זה, החלטה על מעצר בפיקוח אלקטרוני מותנית בכך שבית המשפט ימצא כי "בנסיבות המקרה מעצר בפיקוח אלקטרוני יאפשר את השגת תכלית המעצר" ובמסגרת זו ישקול את חומרת העבירה המיוחסת לנאשם, עברו הפלילי והאם עמד בעבר בתנאי פיקוח אלקטרוני (סעיף 22ב(א)(2) לחוק המעצרים כפי שתוקן בחוק הפיקוח). עוד נקבע כי בעבירות מסוימות, לרבות כאלה לגביהן קבועה "חזקת מסוכנות סטטוטורית" בסעיף 21א(1)(ג) לחוק המעצרים, אין להורות על פיקוח אלקטרוני אלא "מטעמים מיוחדים שירשמו" (שם, סעיף 22ב(ב)). העבירות המיוחסות למבקש נכנסות בגדרי קביעה זו. בפסיקה שלאחר חקיקת החוק פורש, כי אל לבית המשפט להתייחס לפיקוח האלקטרוני כשקול למעצר ממש ועליו, עדיין, לשקול את התאמתו של האמצעי להתמודדות עם עילות המעצר (עניין פלוני הנ"ל).

18. שקילה זו מובילה אותי למסקנה, לפיה לא ניתן להורות על העברת המבקש למעצר בפיקוח אלקטרוני. אני מוצא "טעמים מיוחדים שירשמו", כדרישת החוק, להורות על אמצעי זה בעבירות מן הסוג האמור. לצד החזקה הסטטוטורית, הרי שבמקרה דנן מדובר בעילות בעלות עצמה ניכרת, הן במישור המסוכנות והן במישור החשש מן הפגיעה בהמשך ההליך והקושי במתן אמון במבקש, שאמצעי הפיקוח האלקטרוני לא יכול להן. לכך מצטרפות ההסתייגויות שהוצגו לעיל אודות הפיקוח האנושי בבית האחות בו, לפי המוצע, יותקן הפיקוח האלקטרוני.

19. לבסוף יש לציין את המועד הקרוב (11.11.15) בו קבוע ההליך להמשך, דבר שמוסיף וגורע ממשקלו של השיקול הנוגע להתנהלות ההליכים ולמשך המעצר.

20. יש להצר על ההשלכות שבהימשכות המעצר עבור בני משפחתו של המבקש, בדגש על ילדיו. הגם שלא הוצגו מסמכים בפני, ובשים לב למסמכים שהוצגו עובר להחלטת הקודמת שגם בה עלתה הסוגיה, אני נכון לקבל את ההשלכות הנטענות. ועם זאת, נוכח השיקולים שמנגד לא די בסוגיה זו כדי להוביל לאימוץ המלצותיו של שירות המבחן.

21. במכלול השיקולים, הבקשה נדחית.

זכות ערר כדיון.

ניתנה היום, כ"ב חשוון תשע"ו, 04 נובמבר 2015, במעמד הצדדים.

